

TEKST 30

Tilbageblik på krigen i Vietnam

*I 1965 var befrielsesfronten FNL ved at besejre den sydvietnamesiske hær, som fik sin udrustning og rådgivning fra USA. President Lyndon Johnson reagerede ved at optrappe det amerikanske engagement i krigen. I begyndelsen af marts landede de første marineinfanterister i Danang i det nordlige Sydvietnam. Forfatteren og journalisten Philip Caputo (1941 –) var marineinfanteriløjtnant i en af disse kampenheder. I det efterfølgende uddrag af hans Vietnam erindringer, *A Rumor of War* (1977) (da. *Krigsalarm*, 1978), reflekterer Caputo over, hvordan den erfaring, de amerikanske tropper, som kæmpede i Vietnam fik, afveg fra kamperfaringer fra andre krige.*

For amerikanere, som ikke blev voksne i de tidlige tressere, kan det være vanskeligt at fatte, hvordan det var i de år – den stolthed og den overvældende selvtilid som herskede. De fleste af de femogtredivehundrede mand i vores brigade, som var født under eller lige efter den Anden Verdenskrig, var formet af den tidsalder, dvs. Kennedys Camelot epoke. Vi drog udenlands fulde af illusioner, hvilket man lige så vel kan bebrejde den tids berusende stemning som vores ungdommelighed.

Krig virker altid tiltrækkende på unge mænd, som intet kender til den, men vi var også blevet forført til at tage vores uniform på af Kennedys udfordring om at "spørge hvad du kan gøre for dit land" og af den missionerende idealisme, han havde vakt i os. Amerika syntes dengang almægtigt: landet kunne stadig hævde aldrig at have tabt en krig, og vi troede, vi var indviede til at spille politi overfor de kommunistiske røvere, og udbrede vores egen politiske tro rundt om i verden. Som de franske soldater i slutningen af 1800-tallet så vi os selv som banerførere for "en sag, som var forudbestemt til at triumfere". Så da vi marcherede ind i rismarkerne den fugtige martseftermiddag, medførte vi, sammen med vores oppakninger og rifler, den underforståede overbevisning, at Viet Cong hurtigt ville blive slået, og at vi udrettede noget helt og holdent nobelt og godt. Vi beholdt oppakningerne og riflerne; overbevisningerne mistede vi.

Den opdagelse, at de mænd, vi havde hånet som værende bondepartisaner, faktisk i virkeligheden var en dødbringende, målrettet fjende, og det, at tabslisterne blev længere for hver uge, uden at blodsudgydelserne gav resultat, nedbrød vores tidlige selvtilid. Hien på efteråret var det, der var begyndt som en eventyrlig ekspedition, blevet til en udmarvende, uafklaret udmattelseskrig, i hvilken vi ikke kæmpede for nogen anden sag end vores egen overlevelse.

6

At skrive om den form for krigsførelse er ikke en nem opgave. Gentagne gange har jeg grebet mig selv i at ønske, at jeg var veteran fra en konventionel krig, med dramatiske felttog og historiske slag som emne, i stedet for en monoton række af bagholdsangreb og ildkampe. Men der var intet Normandi eller Gettysburg for os, ingen episke sammenstød, som afgjorde hæres og nationers skæbne. Krigen var hovedsageligt et spørgsmål om at udholde ugers forventningsfuld venten, og, med tilfældige mellemrum, at deltage i modbydelige menneskejagter gennem jungler og sumpe, hvor snigskytter konstant plagede os, og minefælder eliminerede os én efter én.

Kedsomheden blev indimellem afløst af en storstilet kamppatrulje, men begejstringen, ved at flyve med førerhelikopteren ind i en landingszone, blev for det meste efterfulgt af mere af den sædvanlige slags udmarvende gåture, med mudder der sugede støvlerne fast, og solen der bankede imod vores hjelme, mens en usynlig fjende skød på os fra fjerne skovbryn. De sjældne tilfælde hvor VC valgte at udkæmpe en traditionel kamp, udgjorde den eneste spænding; ikke en almindelig spænding, men den maniske henrykkelse over kontakt med fjenden. Ugers opsparede spændinger blev udløst i nogle få minutters orgiastisk vold, med mænd der råbte eder mellem granatekspllosionerne og de hurtige, knitrende salver fra automatiske rifler.

Udover at tilføje et par lig mere til den ugentlige optælling var der ingen af disse konfrontationer, som udrettede noget som helst; ingen af dem vil nogensinde figurere i militære historiebøger eller blive studeret af kadetterne på West Point. Alligevel ændrede de os, vi der udkæmpede dem; I disse dunkle træfninger lærte vi den gamle lektie om frygt, fejhed, mod, lidelse, grusomhed og kammeratskab. Først og fremmest lærte vi om døden, i en alder hvor det er almindeligt at se sig selv som udødelig. Alle mister den illusion til sidst, men i det civile mistes den i rater i løbet af årene. Vi mistede den på een gang, og i løbet af måneder gik vi fra barndom, gennem manddom til at være alt for tidligt midaldrende. Bevidstheden om døden, om de ubønhørlige grænser, der er sat for menneskets tilværelse, afskar os fra vores ungdom, lige så uigenkaldeligt som en kirurgs saks engang havde afskåret os fra livmoderen. Og det skønt få af os havde passeret de femogtyve. Vi forlod Vietnam som bésynderlige skabninger, med unge skuldre som bar nogle temmeligt gamle hoveder.